

Wet werk en bijstand

Iedereen moet zoveel mogelijk in zijn eigen levensonderhoud voorzien met werken. Lukt dit niet, dan helpt de overheid u met werk zoeken. Zolang u geen werk hebt gevonden ontvangt u bijstand, via de Wet werk en bijstand (WWB).

Wanneer hebt u recht op bijstand?

Een bijstandsuitkering kunt u aanvragen als u in Nederland woont, niet genoeg inkomen of vermogen hebt om in uw levensonderhoud te voorzien en ook niet in aanmerking komt voor een andere uitkering.

Met een bijstandsuitkering kunt u de periode totdat u weer een baan vindt overbruggen. Er is een aantal voorwaarden.

Voorwaarden bijstandsuitkering

U hebt in principe recht op een uitkering als:

- u rechtmatig in Nederland woont;
- u 27 jaar of ouder bent;
- u niet genoeg inkomen hebt om in uw levensonderhoud te voorzien;
- u geen beroep kunt doen op een andere uitkering;
- uw eigen vermogen niet boven een bepaald bedrag uitkomt.

Onder eigen vermogen valt niet alleen spaargeld, maar bijvoorbeeld ook een auto. Voor gezinnen is de grens € 11.110 en voor alleenstaanden € 5.555. Als u meer hebt dan dit bedrag, dan moet u dat eerst opmaken. De waarde van uw eigen huis valt ook onder uw vermogen. Van deze waarde wordt maximaal € 46.900 buiten beschouwing gelaten. Als de waarde van uw huis verminderd met de al afgeloste hypotheek meer is dan € 46.900 kan de gemeente u een bijstandsuitkering toekennen op basis van een lening met uw huis als onderpand. De gemeente kan in dit geval een zogeheten krediethypotheek afsluiten.

Bovengenoemde bedragen gelden vanaf 1 juli 2011 en worden elk half jaar bijgesteld.

De actuele bedragen vindt u op de website van het www.rijksoverheid.nl.

Klik op de homepage op 'Onderwerpen' en kies vervolgens 'Bijstand' in het alfabetisch overzicht.

Jongeren tot 27 jaar

Voor jongeren tot 27 jaar geldt de Wet investeren in jongeren (WIJ).

Deze wet verplicht gemeenten om jongeren van 18 tot 27 jaar die zich melden voor een uitkering een aanbod te doen. Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. Meer over de WIJ leest u verderop in deze brochure.

Ouderen van 65 jaar en ouder

Als u 65 jaar of ouder bent en uw inkomen onder het sociaal minimum ligt, dan kunt u in aanmerking komen voor de aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO).

U vraagt de AIO aan bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

Hoe vraagt u een bijstandsuitkering aan?

U vraagt een bijstandsuitkering aan bij UWV WERKbedrijf. UWV WERKbedrijf stuurt uw aanvraag door naar uw gemeente. U ontvangt vervolgens binnen acht weken een beschikking.

Voorschot na aanvragen bijstandsuitkering

Als u een bijstandsuitkering aanvraagt, kan het enige tijd duren voor u deze ontvangt.

U hebt recht op een voorschot van negentig procent van de uitkering. Dit voorschot wordt binnen vier weken na het aanvragen van de uitkering aan u uitbetaald. Tot het moment dat u uw eerste uitkering ontvangt, krijgt u dit voorschot elke vier weken opnieuw.

Beschikking bijstandsuitkering

U ontvangt een beschikking waarin onder andere de hoogte van uw uitkering staat. Ook staat erin wat u moet doen om werk te vinden en welke ondersteuning u daarbij krijgt. Verder ontvangt u informatie waarin staat wat er gebeurt als u uw afspraken niet nakomt.

Wet werk en bijstand

Bezwaar en beroep

Als u het niet eens bent met het besluit van de gemeente kunt u hiertegen bezwaar maken. Dit kan ook als u vindt dat u te lang op een beslissing hebt moeten wachten.

U dient het bezwaar in bij het college van Burgemeester en Wethouders. U doet dit schriftelijk en binnen zes weken na ontvangst van het besluit. Als u het niet eens bent met de uitkomst van het bezwaar, kunt u binnen zes weken in beroep gaan bij de rechtbank.

Hoe vraagt u een AIO-aanvulling aan

Rond uw 65e verjaardag berekent de SVB hoeveel AOW u krijgt. Als blijkt dat u vanaf uw 65^e waarschijnlijk te weinig inkomen heeft, ontvangt u daarover een brief van de SVB. Ook kunt u zelf een aanvraagformulier voor een AIO-aanvulling bij de SVB aanvragen.

Hoe hoog is uw bijstandsuitkering?

De hoogte van uw bijstandsuitkering is afhankelijk van de bijstandsnormen die twee keer per jaar worden vastgesteld en van uw inkomsten. Uw inkomsten worden met een bijstandsuitkering aangevuld tot het normbedrag dat voor u geldt.

De gemeente bepaalt uiteindelijk de hoogte van de uitkering. In bepaalde gevallen kan het normbedrag worden verlaagd. Ook kan de gemeente toeslagen geven of besluiten de uitkering (voor een deel) uit te betalen in natura.

Normbedragen bijstand

De hoogte van bijstandsuitkering is gekoppeld aan bijstandsnormen. Deze normen zijn verschillend voor verschillende groepen:

- mensen van 27 jaar tot 65 jaar;
- mensen van 65 jaar en ouder;
- gehuwden of ongehuwd samenwonenden;
- alleenstaande ouders;
- alleenstaanden.

Groepen	Hoogte uitkering
Gehuwd of samenwonend, tussen 27 en 65 jaar oud	100% van het minimumloon (samen)
Alleenstaande ouder tussen 27 en 65 jaar	70% van het minimumloon
Alleenstaande tussen 27 en 65 jaar	50% van het minimumloon
65 jaar of ouder	Uitkering is gelijk aan de netto AOW

Bijstandsnormen aangepast op 1 januari en 1 juli

Op 1 januari en op 1 juli wordt de hoogte van de bijstandsuitkering opnieuw vastgesteld. U kunt dan dus meer of minder geld ontvangen. De actuele hoogte van uw bijstandsuitkering kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl. Kies op de homepage voor 'Onderwerpen' en kies daarna in het alfabetisch overzicht voor 'Bijstand'.

Toeslag voor alleenstaanden en alleenstaande ouders

Gemeenten kunnen alleenstaanden en alleenstaande ouders een toeslag geven van maximaal twintig procent van het netto minimumloon. Deze toeslag ontvangen zij bovenop het normbedrag. Informeer bij de gemeente naar de regels in de toeslagenverordening.

Bijstand in natura

Aan mensen die slecht in staat zijn hun geld zelf te beheren kan de gemeente bijstand in natura geven. De gemeente betaalt dan bijvoorbeeld de huur van een woning of de premie voor de zorgverzekering rechtstreeks aan de betreffende instantie.

Langdurigheidstoeslag

Als u lange tijd een bijstandsuitkering hebt of een inkomen op bijstandsniveau kunt u mogelijk een toeslag krijgen, de langdurigheidstoeslag. Deze toeslag ontvangt u bovenop uw uitkering.

Wet werk en bijstand

U moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- u bent tussen 21 en 65 jaar;
- u bent volgens de gemeente niet in staat met werk een hoger inkomen te krijgen;
- u bezit niet méér vermogen dan u voor de bijstand mag hebben;
- u ontving voor de afgelopen periode van twaalf maanden niet eerder een langdurigheidstoeslag.

De gemeente mag nog meer voorwaarden stellen voor de langdurigheidstoeslag. Bijvoorbeeld hoe lang u minimaal al van een laag inkomen moet leven. En of u in die periode inkomsten uit werk mag hebben gehad en hoeveel.

Krijgt u een lagere bijstandsuitkering als u andere inkomsten hebt?

Uw bijstandsuitkering wordt verlaagd als u eigen inkomsten hebt. De bijstandsuitkering is immers een aanvullende uitkering die uw eigen inkomsten aanvult tot het normbedrag dat voor u geldt.

Uw inkomsten kunnen bestaan uit:

- geld dat u verdient met werken;
- inkomsten in verband met werk, zoals een WW-uitkering;
- heffingskortingen van de Belastingdienst. De jonggehandicaptenkorting wordt niet meegeteld. Voor alleenstaande ouders waarvan het jongste kind jonger dan vijf jaar is, tellen de aanvullende alleenstaande ouderkorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting ook niet mee bij de inkomsten;
- inkomsten van anderen in uw gezin. Het loon dat kinderen jonger dan 18 jaar verdienen telt niet mee;
- (kinder)alimentatie.

Werken en bijstand

Afhankelijk van het gemeentelijk beleid kan een deel van uw loon niet worden meegeteld als inkomsten. U kunt voor zes maanden een kwart van uw salaris houden. Er is een maximum van € 190 per maand.

Vrijwilligerswerk

Als u vrijwilligerswerk doet, kunt u hiervoor een onkostenvergoeding krijgen. U mag per maand maximaal € 150 houden zonder dat het gevolgen heeft voor uw bijstandsuitkering.

Per jaar is het maximum dat u mag behouden € 1500. Voorwaarde is dat de gemeente het vrijwilligerswerk nodig vindt voor uw re-integratie. Voor het overige vrijwilligerswerk geldt dat u van uw onkostenvergoeding maximaal € 95 per maand of maximaal € 764 per jaar mag houden.

Kunt u naast bijstand extra geld krijgen als u hoge kosten hebt?

Als u door omstandigheden hoge kosten hebt die u niet met uw uitkering kunt betalen, kan de gemeente u extra geld geven. Bijvoorbeeld als u door reuma extra stookkosten hebt of als u een bril of een gebitsprothese nodig hebt. U kunt dan bij de gemeente een beroep doen op bijzondere bijstand.

Voorwaarden bijzondere bijstand

De voorwaarden voor bijzondere bijstand kunnen verschillen per gemeente. De gemeente zal per geval bekijken of u bijzondere bijstand krijgt en zo ja in welke vorm.

Aanvragen bijzondere bijstand

Voordat u kosten maakt, kunt u bij de sociale dienst informeren of u hiervoor bijzondere bijstand kunt krijgen. De aanvraag zelf dient u in bij uw gemeente.

Bijzondere bijstand en ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

De gemeente kan aan mensen van 65 jaar en ouder en aan chronisch zieken en gehandicapten categoriale bijzondere bijstand geven. Als u tot één van deze groepen

Wet werk en bijstand

behoort, hoeft u niet aan te tonen dat u bijzondere hoge kosten moet maken. Een gemeente is niet verplicht categoriale bijzondere bijstand te geven.

Bijzondere bijstand voor gezinnen met kinderen voor maatschappelijke activiteiten en ontwikkeling

De gemeente kan voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen de kosten betalen voor deelname aan sport, culturele activiteiten of schoolspullen. U kunt bij de gemeente informeren naar de voorwaarden.

Wat zijn uw plichten bij een bijstandsuitkering?

Als u een bijstandsuitkering hebt, hebt u een aantal verplichtingen. U moet:

- als werkzoekende ingeschreven staan bij UWV WERKbedrijf;
- uw best doen om zelf in uw levensonderhoud te voorzien. Dit geldt ook voor uw partner;
- solliciteren naar alle soorten normaal werk. U moet ook solliciteren naar banen die niet direct aansluiten bij uw opleiding en ervaring;
- meewerken aan de ondersteuning die uw gemeente u geeft, zoals een sollicitatiecursus;
- meewerken aan huisbezoek en psychologische en medische onderzoeken als dit nodig is;
- de gemeente voorzien van juiste informatie. Bijvoorbeeld als u gaat samenwonen moet u dit aan de gemeente doorgeven. Dit heeft namelijk gevolgen voor de hoogte van uw uitkering.

Verlagen of stoppen bijstandsuitkering

Als u niet aan deze verplichtingen voldoet, kan de gemeente uw uitkering verlagen of stopzetten.

Terugvorderen bijstandsuitkering

Als u onterecht een uitkering hebt ontvangen of teveel uitkering hebt ontvangen, kan de gemeente geld van u terugvorderen. De gemeente kan (een deel van) het geld ook van andere mensen opeisen. Dat heet verhalen. Meestal gaat het om ouders, (ex-) echtgenoot of partner die verplicht zijn een gezinslid te onderhouden.

Bijstandsfraude

U pleegt fraude als u de gemeente niet goed informeert bij het aanvragen van een uitkering. Ook als u wijzigingen in uw situatie niet doorgeeft is er sprake van fraude. De gemeente stelt zelf de regels vast voor het bestrijden van fraude. Als het fraudebedrag hoger is dan € 10.000 doet de gemeente altijd aangifte bij de politie.

Moet u solliciteren als u een bijstandsuitkering hebt?

Als u een bijstandsuitkering ontvangt, bent u verplicht te solliciteren naar alle soorten normaal werk. U moet ook solliciteren naar banen die niet direct aansluiten bij uw opleiding en ervaring. Uw gemeente kan u tijdelijk ontheffen van deze sollicitatieplicht.

Tijdelijke ontheffing sollicitatieplicht

In sommige gevallen hoeft u tijdelijk niet te solliciteren. Uw gemeente geeft u dan een ontheffing van de sollicitatieplicht. Zij kan dit doen in de volgende situaties:

- U kunt als gevolg van individuele omstandigheden tijdelijk niet werken bijvoorbeeld omdat u moet zorgen voor een ernstig ziek familielid of omdat u zelf ziek bent;
- Als er volgens de gemeente andere dringende redenen zijn. Hierbij kan het gaan om de zorg voor kinderen. De gemeente moet voor alleenstaande ouders nagaan of er goede kinderopvang is.
- Als u alleenstaande ouder bent en één of meer kinderen jonger dan 5 jaar hebt, kunt u een ontheffing bij de gemeente aanvragen. De ontheffing duurt zolang uw jongste kind nog geen 5 jaar is, maar nooit langer dan 6 jaar. U hebt dan wel een scholingsplicht.

AIO en sollicitatieplicht

Ontvangt u een AIO-aanvulling en is uw partner nog geen 65 jaar? Dan heeft uw partner een re-integratie- of sollicitatieplicht. Uw gemeente kan uw partner begeleiden bij het vinden van een baan. Voor meer informatie kunt u terecht bij uw gemeente.

Wet werk en bijstand

Kan de gemeente u helpen bij het vinden van werk?

Uw gemeente kan u helpen bij het vinden van werk. Zij kan u sollicitatiecursussen, opleidingen, taalcursussen of gesubsidieerd werk aanbieden. Uw gemeente kan u bijvoorbeeld een zogeheten participatieplaats aanbieden. Op een dergelijke plaats kunt u voor een periode van maximaal twee jaar met behoud van uw uitkering bij de gemeente of in het bedrijfsleven werken aan uw terugkeer op de arbeidsmarkt. Het is de bedoeling dat de gemeente maatwerk levert. Dit betekent dat de re-integratieactiviteiten goed moeten aansluiten bij uw persoonlijke situatie. U bent verplicht hieraan mee te werken.

Re-integratieverordening

De gemeente mag zelf bepalen hoe zij bijstandsgerechtigden helpt met het vinden van een baan. Een gemeente legt dit vast in een zogenoemde re-integratieverordening. Deze kunt u opvragen bij uw gemeente. In deze verordening kan zijn opgenomen dat u eenmalig een onbelaste stimuleringspremie krijgt als u bijvoorbeeld een opleiding hebt afgerond of aan het werk bent gegaan.

Mag u met een bijstandsuitkering op vakantie?

Als u een bijstandsuitkering hebt, hebt u recht op vier weken vakantie per jaar met behoud van uw uitkering. U hebt recht op dertien weken vakantie als u een ontheffing hebt van desollicitatieplicht én de re-integratieplicht, de zogeheten plicht tot arbeidsinschakeling. U kunt uw vakantie in één keer opnemen maar ook spreiden.

Ouderen

Als u 65 jaar of ouder bent, hebt u recht op zesentwintig weken vakantie.

Melden vakantie

U meldt uw vakantie een aantal weken voor vertrek bij de sociale dienst en bij UWV WERKbedrijf. Als u een AIO-aanvulling ontvangt, meldt u uw vakantie bij de SVB.

Wat houdt de Wet investeren in jongeren (WIJ) in?

Voor jongeren tot 27 jaar geldt vanaf 1 oktober 2009 de Wet investeren in jongeren (WIJ). De WIJ houdt in dat de gemeente de jongere die zich bij die gemeente meldt een werkleeraanbod moet doen. Dat werkleeraanbod kan bestaan uit werk, een opleiding of een combinatie van beide. In sommige gevallen zal eerst een voorziening moeten worden aangeboden als sociale activering of schuldhulpverlening.

Jongeren die werk accepteren krijgen salaris van de werkgever. Bij acceptatie van het leeraanbod krijgen jongeren als dat nodig is een inkomen dat even hoog is als de bijstandsuitkering. Jongeren die om redenen van geestelijke, lichamelijke of sociale aard geen werkleeraanbod kunnen uitvoeren, komen ook in aanmerking voor een inkomensvoorziening.

De gemeente beoordeelt dit. Jongeren die wel kunnen werken of leren maar het werkleeraanbod niet accepteren, krijgen geen inkomensvoorziening van de gemeente.

Wat is een werkleeraanbod?

Een werkleeraanbod is een opleiding, werk of allebei. Bij een werkleeraanbod kun je ook denken aan werkervaringsplaatsen, een cursus of begeleiding bij het afkicken van een verslaving.

Wet werk en bijstand

De gemeente beoordeelt wat nodig is voor jou en houdt daarbij rekening met wat jij wilt en goed kunt. Wat de gemeente kan aanbieden verschilt per situatie en per gemeente. Door de overheid betaalde opleidingen (zoals gewoon bekostigd middelbaar en hoger onderwijs) horen niet bij een werkleeraanbod.

Wanneer kun je om een werkleeraanbod vragen?

Je kunt een werkleeraanbod vragen als je tussen de 16 en 27 jaar oud bent. Als je 16 of 17 jaar bent moet je wel een schooldiploma hebben (HAVO, VWO of MBO2), of vrijgesteld zijn van de verplichting om die kwalificatie te halen. Je mag al een baantje hebben, maar voor minder dan 16 uur per week. Als je 18 tot 27 jaar oud bent, kun je om een werkleeraanbod vragen als je inkomen lager is dan de norm van de inkomensvoorziening die voor jou geldt.

Wanneer heb ik geen recht op een werkleeraanbod?

Je hebt geen recht op een werkleeraanbod als:

- je door de overheid bekostigd onderwijs volgt;
- je meer inkomsten hebt dan wat je aan inkomensvoorziening kunt krijgen;
- je recht kunt hebben op een andere uitkering;
- je van je werkgever onbetaald verlof hebt gekregen;
- je in de gevangenis zit.

Als je adresgegevens niet kloppen kan de gemeente je recht op een werkleeraanbod opschorten. Als je niet meewerkt aan een plan gericht op arbeidsinschakeling doet de gemeente je geen aanbod.

Als je rare eisen stelt aan je werkleeraanbod, niet meewerkt aan de uitvoering ervan of informatie achterhoudt, kan de gemeente het werkleeraanbod intrekken of herzien.

Wanneer heb je recht op een inkomensvoorziening?

Voor een inkomensvoorziening moet je 18 tot 27 jaar zijn.

Daarbij zijn er twee mogelijkheden:

- Je hebt een werkleeraanbod geaccepteerd en niet genoeg inkomsten of vermogen en je partner ook niet.
- Om redenen van lichamelijke, geestelijke of sociale aard kan niet van je worden verlangd dat je een werkleeraanbod uitvoert. Je hebt geen of niet genoeg eigen inkomsten of vermogen en je partner ook niet. De gemeente stelt dit vast.

Als je rare eisen stelt aan je werkleeraanbod, niet meewerkt aan de uitvoering ervan of informatie achterhoudt, bestaat geen recht op inkomensvoorziening. Evenmin bestaat recht op inkomensvoorziening als je bijvoorbeeld langer dan 13 weken buiten Nederland verblijft, als je in de gevangenis zit of als je onbetaald verlof geniet. Je hebt ook geen recht op een inkomensvoorziening als je recht hebt op een andere uitkering, bijvoorbeeld een WW-uitkering of Wajonguitkering, een uitkering voor kunstenaars (WWIK) of als je partner een WWIK-uitkering heeft, of als je recht kunt hebben op een uitkering voor zelfstandigen (Bbz).

Hoe hoog is de inkomensvoorziening voor jongeren?

De hoogte van de inkomensvoorziening hangt af van je leeftijd en je woonsituatie. Er is een bedrag voor jongeren van 18, 19 en 20 jaar en een bedrag voor jongeren van 21 jaar en ouder.

Jongeren onder de 18 jaar krijgen geen inkomensvoorziening omdat ouders dan nog kinderbijslag krijgen. Ben je 18, 19 of 20 jaar, dan krijg je geen volledige inkomensvoorziening. Als het nodig is, moeten je ouders je inkomen aanvullen. Als je 21 jaar of ouder bent en geen werkleeraanbod krijgt of daaruit onvoldoende inkomsten hebt, dan kun je recht hebben op een inkomensvoorziening die gelijk is aan de bijstandsuitkering voor mensen van 27 tot 65 jaar.

Wet werk en bijstand

Verder maakt het uit of je alleen woont of samen met een partner of kind. Er zijn verschillende bedragen voor alleenstaanden, alleenstaande ouders en voor gehuwden en samenwonenden. Je krijgt alleen een inkomensvoorziening voor gehuwden of samenwonenden als jouw partner ook een werkleeraanbod heeft.

De inkomensvoorziening is altijd een aanvulling op je eigen inkomsten. Verdien je niet veel geld met het werk dat je doet, dan vult de inkomensvoorziening dit aan tot het bedrag dat voor jou geldt. Als je samenwoont of getrouwd bent tellen de inkomsten van je partner ook mee. Inkomsten als kinderbijslag, huur- en zorgtoeslag tellen niet mee voor de inkomensvoorziening.

Naast de inkomensvoorziening kun je een toeslag krijgen als je alleen woont of alleen met je kind(eren) en je de woonkosten niet met een ander kan delen. De actuele hoogte van de inkomensvoorziening kun je vinden op www.rijksoverheid.nl

Wat zijn je verplichtingen tijdens het werkleertraject?

In een werkleertraject heb je een aantal verplichtingen. Je moet:

- informatie over je situatie altijd doorgeven aan de gemeente en UWV WERKbedrijf.
- meewerken aan onderzoeken die je kans op werk vergroten.
- afspraken over je werkleertraject nakomen.
- je best doen om een baan te vinden en aangeboden werk aannemen.

Als je de verplichtingen niet nakomt, kan de gemeente je werkleertraject (tijdelijk) intrekken, je inkomensvoorziening verlagen of stopzetten of allebei.

Wanneer stopt het werkleertraject?

Het traject stopt wanneer je een betaalde baan hebt gevonden of een opleiding gaat doen waarvoor je studiefinanciering of een tegemoetkoming in de schoolkosten (Wtos) krijgt. Verder stopt het traject als je 27 jaar oud wordt.

Waar moet je het werkleeraanbod aanvragen?

Je vraagt het werkleeraanbod aan bij UWV WERKbedrijf. UWV WERKbedrijf stuurt de aanvraag door naar de gemeente. De gemeente beoordeelt of je een werkleeraanbod krijgt en of je recht hebt op een inkomensvoorziening. Bij de gemeente kun je informeren naar de voorwaarden om voor een werkleeraanbod of een inkomensvoorziening in aanmerking te komen.

Meer informatie

Deze brochure informeert u op hoofdlijnen over de WWB en de WIJ. Gemeenten voeren deze wetten uit. Vragen over uw persoonlijke situatie of de regels die in uw gemeente gelden, kunt u stellen aan de sociale dienst of UWV WERKbedrijf. Kijk op www.werk.nl voor een lokale vestiging van UWV WERKbedrijf bij u in de buurt. Voor vragen over de AIO kunt u contact opnemen met de SVB.

Hebt u verder nog vragen? Bel dan gratis met de Postbus 51 infolijn, tel. 0800-8051, of kijk op www.rijksoverheid.nl

Digitale uitgave van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Directie Communicatie
Afdeling Publiek en Informatie

5 juli 2011